

2016/2272(INI)

11.4.2017

СТАНОВИЩЕ

на комисията по околна среда, общественото здраве и безопасност на храните

на вниманието на комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите

относно по-дълъг жизнен цикъл на продуктите: ползи за потребителите и дружествата
(2016/2272(INI))

Докладчик по становище: Кристел Шалдемозе

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните приканва водещата комисия по вътрешния пазар и защита на потребителите да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че с оглед на зависимостта на Съюза от вноса на суровини и бързото изчерпване на значително количество природни ресурси в краткосрочен план, повторното използване на възможно най-много ресурси в рамките на Съюза и засилването на прехода към кръгова икономика представлява ключово предизвикателство;
- Б. като има предвид, че удължаването на жизнения цикъл на продуктите следва да се разглежда в контекста на необходимостта от цялостна промяна в начина, по който произвеждаме и потребяваме, и като част от прехода към кръгова икономика; като има предвид, че по-ефективното използване на ресурсите би довело също до значителни нетни икономии за предприятията, публичните органи и потребителите в Съюза, като в същото време се намалят общите годишни емисии на парникови газове и въздействието на продуктите върху околната среда;
- В. като има предвид, че трябва да бъдат взети предвид Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза, както и съответните насоки за прилагане на Службата на Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС);
- Г. като има предвид, че Седмата програма за действие за околната среда изисква да се приложат специални мерки за подобряване на устойчивостта, възможностите за поправка, повторна употреба и удължаване на жизнения цикъл на продуктите;
- Д. като има предвид, че разширената отговорност на производителя играе важна роля в това отношение;
- Е. като има предвид, че в доклада „Растеж отвътре: визия за кръгова икономика за конкурентоспособна Европа“ на фондация „Елън МакАртур“ ясно се посочват възможностите за преминаване към нови стопански модели, като например продажба на услуги вместо продукти;
- Ж. като има предвид, че постигането на модел на кръгова икономика изисква участието на отговорните за вземане на политически решения лица, гражданите и предприятията и предполага промени не само в проектирането и продажбата на продукти и услуги, но също така в манталитета и очакванията на потребителите и в стопанската дейност, чрез създаването на нови пазари, които отговарят на промените в моделите на потребление, развиващи се към използване, повторно използване и споделяне на продукти, с което се спомага за удължаване на тяхната продължителност на употреба и за създаването на конкурентоспособни, трайни и устойчиви продукти;

- З. като има предвид, че при много лампи крушките не могат да се подменят, което може да доведе до проблеми, ако крушката се повреди, ако на пазара се появят по-нови и по-ефикасни крушки или ако предпочитанията на клиентите например по отношение на цвета на излъчваната светлина се променят, тъй като в този случай цялата лампа трябва да бъде заменена;
- И. като има предвид, че с оглед на развитието на кръговата икономика е необходимо да се предприемат по-нататъшни действия за насърчаване на възможностите за поправка, приспособяване и осъвременяване, дълготрайността и пригодността за рециклиране на продуктите, за да се удължи жизненият цикъл и продължителността на използване на продуктите и/или компонентите на продуктите;
- Й. като има предвид, че първите звена в йерархията на управлението на отпадъците, намаляването и подготовката за повторна употреба са най-важни с оглед на създаването на стратегия за нулеви отпадъци;
- К. като има предвид, че потреблението на природни ресурси в Европа се е увеличило с около 50% през последните 30 години и че консумираме 43 кг ресурси на човек дневно;
- Л. като има предвид икономическата и екологична необходимост от опазване на суровините и ограничаване на производството на отпадъци;
- М. като има предвид, че все по-голямото разнообразие на продукти, все по-кратките иновационни цикли и непрекъснато променящите се модни тенденции водят до често закупуване на нови продукти, а по този начин и до съкращаване на продължителността на използване на продуктите;
- Н. като има предвид огромния потенциал на сектора на дейностите за поправка, стоки втора ръка и обмен, т.е. на сектора, работещ с цел удължаване на жизнения цикъл на продуктите;
- О. като има предвид, че би било желателно LED крушките да не са по принцип здраво закрепени, а също да могат да се подменят;
- П. като има предвид, че следва да се постигне баланс между целта за удължаване на жизнения цикъл на продуктите и поддържането на среда, която да стимулира иновациите и по-нататъшното развитие;
- Р. като има предвид, че се появяват доклади, според които смартфоните се проектират умишлено така, че да спрат да функционират правилно след една до две години;
1. подчертава, че трябва да се постигне баланс между удължаването на жизнения цикъл на продуктите, превръщането на отпадъците в ресурси (вторични суровини), промишлената симбиоза, иновациите, потребителското търсене, опазването на околната среда и политиката за растеж на всички етапи от цикъла на продуктите, и счита, че развитието на все по-ефективни по отношение на ресурсите продукти не трябва да насърчава кратките жизненни цикли или преждевременното извеждане от употреба на продуктите;

2. подчертава, че по-дълъг жизнен цикъл за продуктите предполага приемането на мерки срещу планираното остаряване; призовава Комисията и държавите членки да предприемат подходящи мерки за борба с планираното остаряване и да увеличават овластяването на потребителите чрез подобрена информация за продуктите; призовава освен това Комисията да разгледа докладите относно умишленото проектиране на продукти като смартфоните за много кратък жизнен цикъл и при необходимост да предложи мерки за противодействие на това явление; призовава също така държавите членки да предотвратят пускането на пазара на продукти с планирано остаряване;
3. подчертава, че по-дълъг жизнен цикъл за продуктите изисква наличие на стандартизирани и модулни компоненти, които се заменят по-лесно, и функционално проектиране, което, наред с останалото, взема предвид демонтажа;
4. подчертава, че преминаването към стопански модели, като например „продукти като услуги“, има потенциала да подобри устойчивостта на моделите на производство и потребление, при условие че системите „продукт – услуга“ не водят до съкращаване на жизнения цикъл на продуктите, и подчертава, че подобни стопански модели не следва да предоставят възможности за избягване на данъци;
5. призовава Комисията и държавите членки да насърчават разработването, производството и предлагането на пазара на продукти, които са подходящи за многократна употреба, устойчиви са от техническа гледна точка и се ремонтират лесно и които, след като са се превърнали в отпадъци и се подготвят за повторна употреба или рециклиране, са подходящи да бъдат предоставени на пазара или пуснати на пазара, за да се улесни правилното прилагане на йерархията на отпадъците. настоява мерките да отчитат въздействието на продуктите през целия им жизнен цикъл, както и йерархията на отпадъците;
6. подчертава, че разработването на нови стопански модели, като например интернет базирани услуги, нови форми на предлагане на пазара, универсални магазини само за употребявани стоки, както и по-голямата наличност на неформални услуги за поправки (кафенета за поправки, работилници за самостоятелно извършване на поправки), може да спомогне за удължаване на жизнения цикъл на продуктите и в същото време да повиши осведомеността на потребителите и доверието им в дълготрайните продукти;
7. подчертава, че насърчаването и подкрепата за устойчиви модели за производство и потребление, използването на продукти, които са ефективни по отношение на ресурсите, трайни, лесни за споделяне, пригодни за повторна употреба, подлежащи на поправка и на рециклиране, както и предотвратяването на пускането на пазара на продукти с планирано остаряване са ключови аспекти за предотвратяването на отпадъците;
8. отбелязва ролята на търговските стратегии, като например лизинг на продукти, при проектирането на трайни продукти, при което дружествата за продажба на лизинг запазват собствеността върху отдадените на лизинг единици и имат стимул да предлагат повторно на пазара продукти и да инвестират в проектирането на по-трайни продукти, което ще доведе до по-малък обем ново производство и изведени от употреба продукти;

9. подчертава, че качествата, които правят даден продукт подлежащ на поправка, пригоден за повторна употреба, подлежащ на рециклиране и траен, следва да бъдат включени при неговото проектиране, тъй като количеството ресурси, което даден продукт използва, в голяма степен се определя на етап проектиране; отбелязва, че проектирането на продуктите е важен фактор за прехода към кръгова икономика, тъй като оказва въздействие върху жизнения цикъл на въпросния продукт;
10. призовава Комисията и държавите членки да увеличат усилията си за замяна на веществата, пораждащи сериозно безпокойство, и за ограничаване на веществата, които представляват неприемлив риск за човешкото здраве или околната среда, за да се гарантира разработването на нетоксични цикли на материалите;
11. подчертава, че държавите членки следва да стимулират удължаването на жизнения цикъл на продуктите, когато е полезно за околната среда, и да подпомагат създаването на системи за популяризиране на дейностите по поправяне, повторна употреба, повторно производство и възстановяване на продуктите;
12. отбелязва, че е необходимо по-добро проектиране, предоставящо възможности за поправка, тъй като е от съществено значение резервни части да се предоставят предимно за тези продукти, при които жизненият цикъл може да бъде удължен по разходоефективен начин;
13. подкрепя изготвянето на европейско равнище на определение на понятието „планирано остаряване“ и криминализирането на съответните практики;
14. подчертава, че списъкът с нови продукти на основа на екопроектирането следва да бъде по-амбициозен и да включва повече продукти;
15. посочва водещата роля на някои държави членки в това отношение, като например инициативата на държавите от Бенелюкс за борба с планираното остаряване и за удължаване на жизнения цикъл на (електрическите) домакински уреди; подчертава значението на споделянето на най-добри практики в това отношение;
16. счита, че е от първостепенно значение потребителите да бъдат по-добре информирани как действа законовата гаранция за съответствие; призовава обозначението на тази гаранция да фигурира изписано изцяло върху фактурата за покупка на продукта;
17. припомня, че за целите на успешното прилагане на кръговата икономика важна роля играят наличието на стандартизирани и модулни компоненти, предварителното планиране на разглобяването и проектирането на продукти с дълъг жизнен цикъл, както и ефикасните производствени процеси;
18. призовава държавите членки да насърчават кампаниите на институциите за популяризиране на дейности, включващи поправяне, покупка и продажба на стоки втора ръка, наемане и обмен, като по този начин се избягва закупуването на нови продукти;
19. призовава Комисията да оцени възможността за установяване на правила за минимално съдържание на рециклиран материал в новите продукти;

20. отбелязва работния план на Комисията за екопроектирането за периода 2016 – 2019 г.; приветства по-конкретно включването на трайността на продуктите като възможен екологичен стандарт във връзка с аспектите, свързани с ефективността на материалите, включително удължаването на жизнения цикъл на продуктите, възможността за повторно използване на компонентите или рециклиране на материалите на излезли от употреба продукти, както и повторното използване на компоненти и/или рециклирани материали в продуктите;
21. призовава отново Комисията да предложи преразглеждане на законодателството относно екопроектирането, за да се разшири неговото приложно поле за всички основни групи от продукти, а не само за онези, които използват енергия, и да включи постепенно всички характеристики, свързани с ефективността на използване на ресурсите, като част от изискванията за проектиране на продуктите;
22. призовава Комисията да предложи подходящи мерки, които биха задължили производителите да гарантират наличие на резервни части, и във връзка с правата на потребителите, да предоставят информация относно срока на наличност на резервните части, както и да гарантират, че това се отнася и за сайтовете за онлайн продажби, и за местата за пряка продажба;
23. призовава отново Комисията да направи оценка, въз основа на анализ на разходите и ползите, на възможността да бъдат определени минимални стойности за подлежащите на рециклиране материали в новите продукти във връзка със законодателството за екопроектирането;
24. признава значението на платформите на икономиката на съвместната употреба като нови устойчиви стопански модели, насърчаващи по-ефективното използване на продуктите и по-дългия им жизнен цикъл;
25. призовава Комисията да гарантира, че изискванията за отстраняването на батериите и акумулаторите, предвидени в Директивата за батериите (Директива 2006/66/ЕО)¹, се прилагат и изпълняват напълно от държавите членки, и да насърчава стопански модели, развиващи повторното използване на батериите;
26. отбелязва със загриженост количеството на отпадъците от електронно оборудване, генерирани от модеми, маршрутизатори и телевизионни декодери/приставки, когато потребителите преминават към нов доставчик на телекомуникационни услуги; припомня на потребителите и доставчиците на телекомуникационни услуги, че съгласно Регламент (ЕС) 2015/2120 потребителите вече имат право да използват крайни устройства по техен избор, когато преминават към нов доставчик на телекомуникационни услуги;
27. призовава Комисията да разгледа въпроса как може да бъде насърчена и улеснена възможността за подмяна на LED крушките, като наред с мерките за екопроектиране вземе под внимание и по-малко строг подход, включващ например етикетиране, схеми за стимулиране, възлагане на обществени поръчки или

---

¹ Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО (ОВ L 266, 29.9.2006 г., стр. 1).

удължена гаранция, в случай че крушките не могат да бъдат свалени;

28. отбелязва, че отговорното използване на продуктите зависи от това дали потребителите са в състояние правилно да оценяват въздействието върху околната среда на продуктите въз основа на жизнения им цикъл, екологичния им отпечатък и качеството им;
29. подчертава трудността за въвеждане на задължително обозначение на очаквания жизнен цикъл на използване на продуктите; предлага такова обозначение на първо време да е обект на доброволно експериментиране на европейско равнище, извършвано на основата на общ формат и обща методология;
30. отбелязва, че голяма част от отпадъците от електронно оборудване се дължи на факта, че производителите вече не са в състояние да осигуряват актуализации на софтуера, които да са съвместими с хардуера; счита, че от производителите следва да се изисква да осигуряват съвместими актуализации на софтуера;
31. отбелязва, че чрез укрепване на принципа на разширена отговорност на производителя и определяне на минимални изисквания се създава стимул за по-устойчиво проектиране на продуктите;
32. призовава Комисията да използва по-добре екомаркировката на ЕС, за да подобри информацията относно жизнения цикъл на продуктите и разбирането от страна на потребителите във връзка с устойчивостта на продуктите; подчертава, че информираният избор на потребителя относно даден продукт/марка може да даде по непряк начин икономически стимули на производителите; подчертава, че екомаркировката следва да включва информация относно минималния жизнен цикъл или употреба на продуктите, за да се повиши информираността на потребителя относно очаквания жизнен цикъл на продукта;
33. призовава Комисията да изготви мерки, които да предвиждат предоставяне на потребителя, ако е целесъобразно само на доброволна основа, на информация във връзка с очаквания жизнен цикъл на даден продукт, броя на циклите на използване, за които той е проектиран, и възможностите за поправка, така че потребителят да може да вземе по-добре информирани решения за закупуване;
34. призовава Комисията да изисква от производителите да правят публично достъпни ръководствата за откриване на неизправности и за сервизно обслужване, както и да осигурят наличността на пазара на резервни части и аксесоари за продуктите за минимален брой години в съответствие с очаквания жизнен цикъл на продукта, който следва да бъде посочен в екомаркировката на ЕС;
35. призовава Комисията и държавите членки да насочат ресурси към образователни и информационни кампании, за да се насърчават устойчиви модели на потребление и производство, и подчертава ползите от преминаването към кръгова икономика с ефективно използване на ресурсите;
36. призовава Комисията да направи проучване на икономическото и екологичното въздействие по отношение на възможността да се удължи по хармонизиран начин срокът на законовата гаранция за съответствие на продуктите;

37. призовава държавите членки, когато е необходимо, да се координират с местните и регионалните органи, предприятията и организациите, които организират кампании за повишаване на осведомеността на потребителите относно удължаването на продължителността на живота на продуктите;
38. отбелязва, че Комисията не следва да използва предстоящата регулаторна проверка за пригодност, за да отмени или ограничи обхвата на екомаркировката на ЕС;
39. счита, че е важно да се създадат стимули за производителите, за да произвеждат продукти с по-дълъг жизнен цикъл; призовава Комисията да предложи производителите да покриват разходите за рециклиране, ако стоките им са с очакван експлоатационен срок от по-малко от пет години;
40. призовава настоятелно Комисията да насърчава използването на показатели за ефективно използване на ресурсите чрез международни конвенции с цел да се осигури сравнимост между промишлените сектори и икономиките и да се гарантират еднакви условия на конкуренция;
41. призовава настоятелно държавите членки да извършват ефективен надзор на пазара, за да се гарантира, че европейските и вносните продукти отговарят на изискванията, що се отнася до продуктовата политика и екопроектирането;
42. призовава държавите членки да приемат икономически стимули за услугите по поправяне на продукти, за да се улесни удължаването на жизнените им цикли, като се има предвид, че намаляването на данъчното облагане върху поправянето на продукти може да даде стимули за повторното им използване и да насърчи ремонтната индустрия, като това може да има евентуални екологични и социални ползи, включително по-нисък ДДС върху ремонтните дейности;
43. призовава Комисията да предприеме мерки, за да гарантира, че все още използваемите продукти могат да бъдат връщани обратно в икономическия цикъл по по-ефективен и по-лесен начин;
44. насърчава държавите членки да прилагат възлагане на екологосъобразни обществени поръчки като инструмент на политиката с цел да се ускори преходът към кръгова икономика;
45. призовава за пълна забрана на продуктите, проектирани с вградени дефекти с цел да се предизвика край на жизнения цикъл на продукта;
46. отбелязва, че възможността за осъвременяване на продуктите може да забави остаряването на продукта и да намали въздействията върху околната среда и разходите за потребителите;
47. призовава Комисията и държавите членки да ангажират местните и регионалните органи и да зачитат правомощията им;
48. призовава Комисията да насърчава редовен и структуриран обмен на информация и споделяне на най-добри практики в целия Съюз, между Комисията и държавите членки, като включва регионалните и общинските органи;

49. призовава Комисията активно да подкрепя местните инициативи, свързани с ремонтни дейности, тъй като те също така създават „зелени“ местни работни места и предоставят полезна услуга на потребителите.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	11.4.2017
Резултат от окончателното гласуване	+: 62 -: 0 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Marco Affronte, Zoltán Balczó, Catherine Bearder, Ivo Belet, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Paul Brannen, Nessa Childers, Alberto Cirio, Birgit Collin-Langen, Mireille D'Ornano, Miriam Dalli, Seb Dance, Angélique Delahaye, Mark Demesmaeker, Stefan Eck, Bas Eickhout, José Inácio Faria, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Anneli Jäätteenmäki, Jean-François Jalkh, Benedek Jávor, Kateřina Konečná, Urszula Krupa, Peter Liese, Norbert Lins, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Massimo Paolucci, Gilles Pargneaux, Piernicola Pedicini, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Ivica Tolić, Estefanía Torres Martínez, Nils Torvalds, Adina-Ioana Vălean, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Clara Eugenia Aguilera García, Nicola Caputo, Eleonora Evi, Martin Häusling, Elisabeth Köstinger, Merja Kyllönen, Stefano Maullu, Ulrike Müller, James Nicholson, Marijana Petir, Christel Schaldemose, Bart Staes, Tiemo Wölken

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

62	+
ALDE	Catherine Bearder, Gerben-Jan Gerbrandy, Anneli Jäätteenmäki, Ulrike Müller, Nils Torvalds
ECR	Mark Demesmaecker, Arne Gericke, Julie Girling, Urszula Krupa, James Nicholson, Jadwiga Wiśniewska
EFDD	Eleonora Evi, Piernicola Pedicini
ENF	Mireille D'Ornano, Sylvie Goddyn, Jean-François Jalkh
GUE/NGL	Stefan Eck, Kateřina Konečná, Merja Kyllönen, Estefanía Torres Martínez
NI	Zoltán Balczó
PPE	Ivo Belet, Alberto Cirio, Birgit Collin-Langen, Angélique Delahaye, José Inácio Faria, Elisabetta Gardini, Jens Gieseke, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Elisabeth Köstinger, Peter Liese, Norbert Lins, Stefano Maullu, Miroslav Mikolášik, Marijana Petir, Annie Schreijer-Pierik, Ivica Tolić, Adina-Ioana Vălean
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Simona Bonafè, Biljana Borzan, Paul Brannen, Nicola Caputo, Nessa Childers, Miriam Dalli, Seb Dance, Susanne Melior, Massimo Paolucci, Gilles Pargneaux, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Christel Schaldemose, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Tiemo Wölken, Damiano Zoffoli
Verts/ALE	Marco Affronte, Bas Eickhout, Martin Häusling, Benedek Jávor, Davor Škrlec, Bart Staes

0	-

0	0

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“